

St. Olavs Hospital
Universitetssykehuset i Trondheim
Psykisk Helsevern

Barne-og ungdomspsykiatrisk klinikk
Enhet for fagutvikling
Lærings- og mestringssenteret

INFORMASJON OM STØTTEORDNINGER, RETTIGHETER OG MULIGHETER

Et samarbeid
mellom
BUP-klinikk,
Barne- og ungdomsklinikken,
Vårres Regionalt Brukerstyrt Senter

STØTTEORDNINGER, RETTIGHETER OG MULIGHETER

Det å ha barn som strever med noe, har nedsatt funksjonsevne og/eller en diagnose, kan være utfordrende. Mange foreldre synes det er krevende å finne ut av hvilke støtteordninger som finnes for seg selv eller barnet. Dette heftet er tenkt som en hjelp til å finne fram til ulike rettigheter og muligheter. Organisering og ansvar for støtte- ordninger/tjenester kan variere noe fra kommune til kommune.

Ordninger rettet mot barnet:

Navn på ordningen	Hvem har ansvar?	
Tilrettelagt fritid/ Støttekontakt	Kommunen Jfr. Helse og omsorgstjenesteloven Kontakt - Barne- og familietjenesten - Helse- og velferd - Barneverntjenesten eller tilsvarende	Behov for å få hjelp til å ha et sosialt liv og en meningsfull fritid vurderes ut fra funksjonsnedsettelse og interesser. Søk selv eller via hjelpeinstans.
Tekniske/ kognitive hjelpemidler	Hjelpemiddelsentralen Søkes via ergoterapeut i kommunen eller skolen.	Det kognitive hjelpemiddel for barn med nedsatt funksjonsevne. Tidsstyring, planlegging, organisering og dataprogram
Ledsagerbevis	Kommunen	Hvis barnet har behov for følge eller assistanse for å gå på kultur- og fritidsarrangementer, kan det søkes om ledsagerbevis. Det er den enkelte kommune som bestemmer om de skal ha dette tilbudet.

Navn på ordningen	Hvem har ansvar?	
<p>Pedagogisk støtte og opplæring</p> <p>Individuell tilrettelegging evt. spesialundervisning</p>	<p>Barnehage og skole i samarbeid med kommunens PP-tjeneste (PPT) / Barne- og familietjenesten (BFT)</p> <p>Videregående skole i samarbeid med fylkets PPT</p> <p>Høyere utdanning Utdanningssted/lånekassen/ NAV</p> <p>Over 18 år: NAV og kommunen</p>	<p>PPT/BFT gjør en sakkyndig vurdering i samarbeid med foreldrene.</p> <p>Individuell opplæringsplan (IOP) skal utarbeides dersom barnet ikke kan følge vanlig opplæringsplan.</p> <p>Tilrettelegging og finansiering.</p> <p>Voksenopplæring, praksisplass, finansiering.</p>
<p>Individuell plan (IP) og koordinator</p> <p>Ansvarsgruppe</p>	<p>Kommunen</p>	<p>Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til å få utarbeidet en individuell plan. Planen skal bare utarbeides dersom personen selv ønsker det.</p>
<p>Pasientreiser</p>	<p>Helsenorge.no/rettigheter/pasientreiser/sok-om-reisedekning</p>	<p>Man kan ha rett til å få dekket reiser til og fra offentlig godkjent behandling.</p>
<p>Transport</p> <p>Til og fra barnehage/skole</p>	<p>Kommunen og fylkeskommunen</p>	<p>Ta kontakt med barnehage/skole. De skal søke i samarbeid med foreldre og evt. andre instanser (lege, BUP, Habilitering)</p>

Ordninger rettet mot foreldrene:

Navn på ordningen	Hvem har ansvar?	
Hjelpestønad	NAV	Økonomisk kompensasjon for ekstra tidsbruk pga økt hjelpebehov. Søkes på eget skjema. Kan også legge ved epikrise, opplæringsplan eller andre støtteskriv.
Grunnstønad	NAV	Kompensasjon for enkelte ekstra utgifter pga barnets sykdom (f. eks. klesslitasje, transport) Utgifter må dokumenteres eller sannsynliggjøres. Diagnostisert ADHD utløser rett til grunnstønad.
Omsorgslønn	Kommunen Jfr. Helse og omsorgstjenesteloven	Tilbud til personer som har et særlig tyngende omsorgsarbeid.
Omsorgsdager	NAV	Ved barns kroniske sykdom/ funksjonshemming kan man ha rett til utvidet antall fraværsdager med lønn. Ordningen gjelder til barnet er 18 år. Søkes via lege i spesialisthelsetjenesten
Opplæringspenger	NAV	Man kan søke om opplæringspenger dersom man har inntektstap pga deltakelse på kurs eller annen opplæring som er nødvendig for å kunne ta seg av et langvarig sykt eller funksjonshemmet barn.

Ordninger rettet mot foreldrene:

Navn på ordningen	Hvem har ansvar?	
Pleiepenger	NAV	Pleiepenger skal kompensere for tapt arbeidsinntekt for yrkesaktive i forbindelse med pleie av alvorlig sykt barn. Søkes via lege i spesialisthelsetjenesten
Avlastning	Kommunen Jfr. Helse og omsorgstjenesteloven	Kan innvilges når foreldre har behov for avlastning i en krevende hverdag med barnet. Gis som døgnavlastning eller i timer, og i offentlig avlastningsbolig eller som privat avlastning. Tjenesten skal tilpasses behovet.
Foreldrekurs/-støtte	<ul style="list-style-type: none"> - BUP-klinikk* - Bufetat* - Mental Helse - Vårres* - LPP* 	<ul style="list-style-type: none"> - Diagnosespesifikke dagskurs, søskengrupper - Hva med meg?-kurs - Hva med oss?-kurs - PREP - Samlivskurs for par - Familievernkontoret - veiledning - Foreldreforeninger, etc.
Bruker-organisasjoner	Ulike organisasjoner	Organiser deg sammen med andre foreldre. Det finnes organisasjoner for ulike diagnoser, vansker og behov. Se oversikt på helsenorge.no

* BUP-klinikk – Barne- og ungdomspsykiatrisk klinikk

* Bufetat - Barne- ungdoms- og familieetaten

* Vårres – Regionalt brukerstyrt senter

* LPP - Landsforeningen for pårørende innen psykiatrien

Konkrete tips og råd om søknad om Hjelpestønad og Grunnstønad

Hjelpestønad

Regnes ut fra hvor mye ekstra **tid** man bruker.

Det kan være lurt å sette opp en **døgnklokke**, en oversikt over hvor mye tid som går med til ulike oppgaver i løpet av dagen.

Tenk over hvor mye dere foreldre må være tilstede, gi praktisk hjelp, tilrettelegge, motivere eller følge opp på andre måter i ulike situasjoner som:

- Vekking
- Morgenstell, tannpuss, påkledning
- Frokost
- Ut av døra og til skolen
- Lekselesing, ta med forberedelser, motivering
- Hjelp til aktiviteter, enten organiserte eller sammen med familien (bringe og hente, må du/dere være til stede?)
- Hvis det er søsken: Hvor mye tid bruker du/dere på å være tilstedeværelse for å unngå unødvendige konflikter? (Tenk på hele dagen/helg og ferier)
- Middag: Må du/dere legge ting spesielt til rette for at måltidet skal gå noenlunde knirkefritt?
- Hjelp til rydding av rommet? Må du/dere være tilstede og gi positiv forsterkning for at barnet skal kunne gjennomføre?
- Kveldsmat: Hvor lang tid bruker du/dere dette? Må det motivering til?
- Kveldsstell, dusjing, tannpuss osv
- Legging: Er det noe du/dere gjør spesielt for barnet/ungdommen? Må du/dere være tilstede på rommet til barnet/ungdommen har sovnet? Hvor lang tid tar dette?
- Må du/dere legge fram klær til dagen etter? Må klærne ligge i en spesiell rekkefølge?

Tenk over hvor mye tid du/dere bruker ekstra i forhold til jevngamle på:

- Kjøring til skole, aktiviteter, henting og bringing til venner eller for å gi barnet/ungdommen en sosial hverdag.
- Tenk nøye gjennom søskenproblematikken der hvor det er søsken. Må søsknene skjermes? Må den med diagnosen skjermes?
- Hvor ofte er du/dere i møter på skole, BUP, PPT osv.
- Hvor ofte får du/dere telefoner fra skolen?

Brev med vedlegg:

Skriv gjerne en redegjørelse i brev form om hvordan hverdagen i deres familie er. Ta med alle konflikter, all skjerming, alt det du/dere gjør som ikke er nødvendig i en familie uten barn/unge med psykiske lidelser. Ta utgangspunkt i den verste/tyngste dagen.

Eksempler på vedlegg: Sakkyndig vurdering fra PPT, individuell plan (hvis dere har det), IOP, halvårsrapport fra skolen samt en uttalelse fra lærer om behovene i skolehverdagen.

Døgnklokken og brev med vedlegg kan også brukes i søknad om omsorgslønn.

Grunnstønad

Regnes ut fra hvor mye ekstra **penger** man bruker.

Hvor mye kjøpes inn? Husk at det er forskjell på sommer og vinter, så ta med begge deler. Grunnstønad gis i forhold til klesslitasje, pga hyppig vask eller at klær blir utslitt pga uvøren bruk. Ekstra slitasje må kunne begrunnes i diagnosen.

- Bukser	stk	pris
- Gensere	stk	pris
- T-skjorter	stk	pris
- Strømpebukser	stk	pris
- Strømper	stk	pris
- Votter	stk	pris
- Jakker	stk	pris
- Vinterjakker	stk	pris
- Vinterbukser	stk	pris
- Joggesko	stk	pris
- Sandaler	stk	pris
- Vintersko	stk	pris
- Sengetøy	stk	pris

Legg ved et brev med en forklaring på hvorfor du/dere kjøper ekstra mye klær og utstyr (barnet kan f. eks. bite hull i gensere, plukke i stykker klær, rive i stykker glidelås, sengetøy osv.)

Nyttige nettsadresser:

nav.no	Informasjon og søknadsskjema
bufetat.no	"Hva med oss?" "Hva med meg?"
helsedirektoratet.no	Helsedirektoratet
varres.no	Vårres Regionalt brukerstyrt senter
stolav.no/buplms	Lærings- og mestringssenteret ved BUP-klinikk

Hefte om rettigheter:

Barn og unge med nedsatt funksjonsevne – hvilke rettigheter har familien?
(Helsedirektoratet)

Heftet kan bestilles eller lastes ned via Helsedirektoratets hjemmeside.

Utarbeidet av:

Ragnhild Østbye, klinisk sosionom, BUP-klinikk.

Hege Hafstad, Vårres Regionalt brukerstyrt senter

Hege Ramsøy-Halle, sosialkonsulent, LMS Trondsletten Habiliteringssenter

Brosjyre revidert september 2019

Inger Marie Opøien og Anne Skare

Lærings- og mestringssenteret ved BUP-klinikk

Klostergata 46, Trondheim

Tlf.: 72822203